

Захисти себе від "нелегальної праці" (незареєстрованої праці)!

Що таке "нелегальна робота"?

Якщо ви працюєте в Німеччині, зазвичай потрібно сплачувати податки та соціальне страхування. Соціальне страхування включає: медичне страхування, страхування на випадок необхідності у догляді, пенсійне страхування та страхування на випадок безробіття. І роботодавець, і працівник сплачують внески. Частина внесків працівника та податки автоматично утримуються з заробітної плати роботодавцем. Крім того, роботодавець зобов'язаний сплачувати страхування від нещасних випадків. Податки та внески на соціальне страхування роботодавець переказує у відповідні установи, і працівникові не потрібно про це турбуватися.

Термін "нелегальна робота" стосується роботи, за яку не сплачуються податки або внески до соціального страхування. Або це стосується роботи, яка не зареєстрована у відповідних органах, хоча це вимагається законом. Нелегальна робота – це незареєстрована праця, яка заборонена в Німеччині.

Іноді працівник також повинен повідомити про роботу відповідним органам, наприклад, центру зайнятості (Jobcenter), якщо він отримує допомогу з безробіття (Bürgergeld). Це можна зробити через таку форму: [Заява про зміну \(Bürgergeld\)](#)

Якщо ви отримуєте допомогу з безробіття (Arbeitslosengeld 1) від агенції праці, про роботу необхідно повідомити ще до початку її виконання.

Чому незареєстрована робота є шкідливою для працівників?

Якщо робота повністю або частково незареєстрована, роботодавець не сплачує або сплачує занадто малі внески до соціального страхування, це означає, що у випадку хвороби, безробіття або при виході на пенсію ви не отримуватимете або отримуватимете менші виплати із системи (наприклад, відсутність виплат в разі хвороби, допомоги з безробіття чи пенсії.) Особливі труднощі виникають у разі виробничої травми.

Якщо ви не зможете довести, що ви робили і як довго працювали, це може мати негативні наслідки для вашого міграційного статусу як для громадян ЄС, так і для громадян третіх країн (не з ЄС).

Можливо, ваша медична страховка також вимагатиме від вас внески, адже їх необхідно сплачувати щомісяця. Якщо роботодавець не сплатив їх, і ви не зможете довести, що працювали, ви повинні будете самі відшкодувати внески, оскільки в Німеччині медичне страхування є обов'язковим.

Часто при незареєстрованій роботі порушуються трудові права: працівники працюють забагато годин, інколи кілька днів без перерви. Зарплата може бути виплачена лише частково або взагалі не виплачена. Керівник може не надавати оплачувану відпустку або раптово звільнити без подальшої виплати. Це неправильно!

Навіть при незареєстрованій роботі ви маєте трудові права, але підтвердити їх складно! Для цього потрібні докази вашої роботи.

Як перевірити, чи роботодавець зареєстрував вашу роботу?

Роботодавець зобов'язаний зареєструвати вас для соціального страхування з першою виплатою заробітної плати, але не пізніше ніж через 6 тижнів після першого робочого дня. У деяких галузях (наприклад, у прибиранні або будівництві) роботодавець зобов'язаний негайно повідомити про вас німецьку пенсійну службу. Також роботодавець повинен зареєструвати вас у податковій інспекції.

Для реєстрації роботодавцю необхідно надати: дату народження, номер соціального страхування, податковий номер, доказ медичного страхування та адресу проживання.

Якщо ви почали нову роботу і не знаєте, чи зареєстрував вас роботодавець, це може статися, наприклад, якщо ви отримуєте гроші готівкою або гроші переказує не роботодавець, а інша особа; також, якщо роботодавець не надав вам документи (наприклад, трудовий договір та зарплатні відомості) - ви можете попросити роботодавця надати підтвердження про реєстрацію для соціального страхування, він зобов'язаний це зробити за законом. Також ви можете звернутися до своєї медичної страхової компанії або німецького пенсійного страхування, щоб дізнатися, чи роботодавець зареєстрував вас. Якщо потрібна допомога, звертайтеся до ВЕМА.

Що робити, якщо ви дізналися, що роботодавець не сплатив внески на соціальне страхування?

Ви повинні діяти негайно! Зверніться до консультаційного центру з трудових питань.

Там вам допоможуть нагадати роботодавцю про його обов'язки. Консультанти обговорять з вами, що найкраще робити у вашій ситуації і які ризики можуть бути, наприклад, якщо ви працювали без дозволу.

Das BEMA wird gefördert von der Berliner Senatsverwaltung für Arbeit, Soziales, Gleichstellung, Integration, Vielfalt und Antidiskriminierung. Träger ist Arbeit und Leben Berlin-Brandenburg DGB/VHS e. V., mit Unterstützung durch den DGB-Bezirk Berlin-Brandenburg.

Важливо мати докази того, скільки і як ви працювали.

Запитайте у керівника письмовий трудовий договір. Роботодавець повинен надати вам письмово основні умови праці в перший робочий день. Це: імена та адреси сторін (роботодавець/працівник), розмір оплати та робочий час.

Обов'язково записуйте свої робочі години щодня:

https://bema.berlin/site/assets/files/1080/arbeitszeitkal_englisch_03-07-2024_webansicht.pdf.

Записуйте місця роботи та контактні дані людей, з якими ви працювали.

Не бійтеся роботодавця. Якщо ви знаходитесь у залежному становищі, у ВЕМА можуть перевірити, чи маєте ви особливі права як постраждалих від трудової експлуатації або примусової праці.

Що загрожує за незареєстровану роботу?

Якщо ви працюєте, не повідомивши про це центр зайнятості або агенцію праці, вам може загрозувати штраф. І ви повинні будете повернути гроші центру зайнятості.

Якщо роботодавець не зареєструє вас і не сплатить внески до соціального страхування, він також може отримати штраф: до 5 років позбавлення волі або грошовий штраф.

Загалом це обов'язок роботодавця зареєструвати вас у соціальному страхуванні та податковій. Але вам також слід самостійно переконатися, що ви працюєте легально та зареєстровано.

Стан на 08.10.2024

Контакт

hidnapratsya@berlin.arbeitundleben.de

Тел. +49 (0) 30 5130 192 71

Das BEMA wird gefördert von der Berliner Senatsverwaltung für Arbeit, Soziales, Gleichstellung, Integration, Vielfalt und Antidiskriminierung. Träger ist Arbeit und Leben Berlin-Brandenburg DGB/VHS e. V., mit Unterstützung durch den DGB-Bezirk Berlin-Brandenburg.